

Vastaus Joel Linnainmäen ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen kehitysvammaisten työllistämisen tukemisesta

VD/1052/00.02.00.03/2021

RV/TA/ST-V/AH

Joel Linnainmäki sekä 25 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Kehitysvammaliiton mukaan Suomessa on noin 30 000 työikäistä kehitysvammaista henkilöä, joista vain noin 500–600 on työsuhteisessa palkkatyössä. Vantaan kaupunki voisi nykyistä laajemmin tukea kehitysvammaisten työllistymistä kartoittamalla yksityisen sektorin työllistämismahdollisuuksia, sekä työllistämällä itse laajemmin kehitysvammaisia henkilöitä. Osana tätä tulisi tarjota riittävää yksilöllistä tukea työllistymistä varten.

Monet kehitysvammaiset osallistuvat erilaisiin työ- ja päivätoimintoihin. Työtoiminnasta ei makseta palkkaa, koska kyseessä on sosiaalipalvelu. Työtoimintaan osallistuvalla voidaan kuitenkin maksaa työosuusrahaa, jonka suuruudesta kunta päättää. Päivätoimintaa tarjotaan vaikeavammaiselle työkyvyttömälle henkilölle, jonka toimintarajoite on niin vaikea, että se estää häntä osallistumaan työtoimintaan. Kehitysvammaisten eläke on yleensä matala, joten työosuusrahat voivat olla tärkeä henkinen kannustin.

Yllä esitetyn johdosta me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki

1. kartoittaa kehitysvammaisten työllistymismahdollisuuksia yksityiselle sektorille
2. ryhtyy toimiin, jotta kaupunki työllistäisi enemmän kehitysvammaisia ihmisiä
3. selvittää mahdollisuutta päivä- ja työtoiminnassa olevien kehitysvammaisten työosuuskorvausten korottamiseksi.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 21

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan ja kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteavat vastauksenaan seuraavaa:

Vanhus- ja vammaispalveluissa työvalmennus Virtaamon työvalmentajat tukevat vantaalaisia osatyökykyisiä henkilöitä työllistymisessä. Virtaamon ydinsäamistä on työntekijän ja tekemättömän työn yhteen saattaminen. Virtaamossa työskentelee yhdeksän työvalmentajaa, jotka ovat vammaisten henkilöiden työllistymisen asiantuntijoita. Virtaamo tarjoaa yksilöllistä tukea ja ohjausta kohti palkkasuhteista työtä jokaiselle asiakkuuskriteerit täyttävälle kuntalaiselle. Työvalmennuksen perustehtävä on myös kartoittaa kehitysvammaisten työllistymismahdollisuuksia yksityiselle sektorille sekä Vantaan kaupungille.

Vuonna 2019 työikäisistä kehitysvammaisista Vantaalla oli palkkatyössä 12,4 %, muualla Suomessa keskimäärin 3 %.

Asiakkaita työvalmennuksessa on 232 henkilöä (maaliskuu 2021), joista 120 on palkkasuhteisessa työssä. Loput asiakkaista ovat työkokeiluissa, työharjoitteluissa sekä työnhaun vaiheessa tavoitteena palkkatyöhön työllistyminen.

Palkkatyösuhteessa olevista asiakkaista 60 % on kehitysvammaisia ja loput muiden vamma ryhmien edustajia. Virtaamo on auttanut työllistämään muun muassa kehitysvammaisia, vammaisia (kuulo-näkö-CP), vammautuneita, sekä autismikirjon henkilöitä. Useat heistä ovat koulutettuja henkilöitä, joilta löytyy monenlaista osaamista eri ammattialoilta. Monilla heistä on myös ammattitutkinto sekä eri aloihin tarvittavat lupakortit, kuten esimerkiksi hygieniapassi tai työturvallisuuskortti.

Työvalmentajat ovat työn muotoilun ammattilaisia ja heillä on taito tunnistaa mitä työtehtävät vaativat. Joskus työnkuvaa hieman tarkentamalla ja uudelleen suunnittelemalla työstä voidaan tehdä tekijänsä näköistä. Työnkuva saadaan myös vastaamaan paremmin työntekijän taitoja ilman, että se vaikuttaa työn laatuun tai tuotantoon. Työvalmentajilla on myös osaamista tunnistaa yrityksissä sellaista työtä, jota myös osatyökykyiset kykenevät tekemään.

Työvalmentajat jalkautuvat ja luovat verkostoja yrityksiin ympäri Uuttamaata ja esittelevät asiakkaidensa osaamista. Samalla he kertovat työvalmentajan roolista työntekijän ja työnantajan tukena sekä tutustuttavat työnantajia erilaisiin räätälöityihin työn tekemisen vaihtoehtoihin. Työvalmennus Virtaamolla on yhteistyötä noin 100 yrityksen kanssa. Palkkatyöhön työllistäviä yrityksiä on tällä hetkellä noin 50 ja työkokeiluissa ja tuetun työtoiminnan sopimuksella tekeviä vammaisia henkilöitä on myös noin 50 yrityksessä. Työkokeilut ja tuettu työ johtaa myös usein asiakkaan palkkaamiseen. Työvalmennus Virtaamon tuella osatyökykyisen henkilön palkkaaminen on yrittäjälle vaivatonta. Työvalmentajat valitsevat haettuun tehtävään sopivat henkilöt. Yrittäjä voi halutessaan haastatella ehdokkaat ja tehdä valinnan työntekijöistä itse. Työvalmentajat opastavat yrityksiä erilaisten työllistämisen tukien hakemisessa. Työaika ja -tehtävät voidaan muokata työnantajan ja työntekijän tarpeen mukaan. Työpäivät voivat olla kokonaisia, puolikkaita päiviä tai muutaman tunnin pituisia. Työtehtävät voidaan rakentaa useista erilaisista tehtävistä.

Työvalmentajilla on tärkeä rooli työsuhteen alussa. He ovat mukana perehdytyksessä, tukevat työtehtäviin perehtymisessä ja laativat tarvittaessa kirjallisia ohjeita työpäivän hahmottamisen tueksi. Työ-valmentaja on mukana työpaikalla, työsuhteen alussa yhdestä päivästä kahteen viikkoon riippuen asiakkaan sekä työnantajan tuen tarpeesta. Työvalmentajat myös tukevat asiakasta sekä työnantajaa koko työuran ajan käymällä sovitusti tukikäynneillä tarkastamassa töiden sujumista ja työn laadun pysymistä sovitulla tasolla.

Vantaan kaupungin työosuusraha on muihin kuntiin verrattuna hyvällä tasolla. Työosuusraha ei ole palkka vaan kannustin ja palkkio tehdystä työtehtävästä. Näkemyksemme mukaan sitä ei kannata kasvattaa, koska se voi lisätä vammaisten ja osatyökykyisten työpanoksen hyödyntämisen mahdollisuutta. Työosuusrahan ja kuntouttavassa työtoiminnassa maksettavan ylläpitokorvauksen tulee olla myös linjassa.

Eläkkeensaajilla on myös mahdollisuus työskennellä ja ansaita takuueläkkeen verran (vuonna 2021 837,59 euroa kuukaudessa) eläketulojen lisäksi. Asiakkailla on oikeus 50 % palkkatukeen sekä harkinnanvaraiseen Vantaa-lisään ja työolojen järjestelytukeen.

Vammaisten työllistämisen taustaa

Tammikuussa 2015 Vantaan kaupunki päätti panostaa entisestään vammaisten työllistämiseen. Käynnistettiin työllistymistä tukevat toiminnot hanke, joka sai alkunsa Vantaan vammaispoliittisen ohjelman linjauksesta. Hankkeen tarkoituksena oli valmentaa vantaalaisia haastavassa työmarkkina-asetuksessa olevia asiakkaita työelämään. Toiminta alkoi vasta valmistuneen Malminiityn asumis- ja toimintakeskuksen tiloissa pilottikokeiluna vuosina 2015–2018.

Aiemmin ostopalveluina tuotetut vanhusten erityisasumisen tukipalvelut, eli pesulapalvelut, laitoshuolto ja ateriapalvelut siirtyivät tuotettavaksi vammaispalveluiden työvalmennuksen turvin. Toimintamalli todettiin hyväksi ja toimipisteitä avattiin lisäksi Simonkylän, Myyrinkodin ja Korson vanhustenkeskuksiin, joissa valmennuksen keinoin tuotettiin pesulapalveluita. Toiminta vakiintui osaksi vammaisten työvalmennuspalvelua ja syntyi yksikkö nimeltä Työvalmennustoiminnot. Toiminta laajeni vielä vuonna 2019 kun Myyrmäkeen avattiin Suomen suurin vanhustenkeskus, jonka pesulapalvelut Työvalmennustoiminnot otti vastuulleen.

Maaliskuussa 2021 Työvalmennus Luotsaamo (ent. Työvalmennustoiminnot) työllisti neljässä toimipisteessä pesulan, laitoshuollon ja avustavien ateriapalveluiden työtehtävissä 33 asiakasta, jotka olivat määräaikaisessa työsuhteessa Vantaan kaupunkiin. Lisäksi yksiköissä työskenteli toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa kahdeksan aikuissosiaalityön asiakasta tuntityöntekijöinä. Tuetussa työtoiminnassa työskenteli 11 asiakasta.

Työvalmennus Luotsaamo tarjoaa myös kuntalaisille työkokeilupaiikkoja, vammaispalveluiden ja työllisyyspalveluiden asiakkaille, sekä työharjoittelupaikkoja erityisoppilaitosten opiskelijoille. Luotsaamo tekee yhteistyötä Vantaan kaupungin työ- ja päivätoiminnan toimintakeskusten kanssa, jotta palvelumme löytäisivät sellaiset asiakkaat, joilla on halua ja taitoja työllistyä tulevaisuudessa palkkatyöhön.

Tulevaisuuden suunnitelmia

Uusien vanhustenkeskusten myötä Työvalmennus Luotsaamo saa vastuulleen lisää pesulatoimintaa. Tämä luo uusia työpaikkoja sekä myös työkokeilupaiikkoja vantaalaisille vammaisille henkilöille ja myös Työllisyyspalveluiden asiakkaille. Kasvaessaan toiminta vaatii myös lisäresurssia, jotta työvalmennus pystytään toteuttamaan.

Vantaan- Keravan työllisyyden kuntakokeilun omavalmentajat ovat maaliskuun 2021 alusta ottaneet käyttöön Piiloduuni-portaalin. Portaaliin viedään kaikki alueen työpaikat, joita työnantajat eivät halua julkiseen hakuun sekä Vantaan ja Keravan kaupunkien palkkatukityöpaikat. Sinne voidaan viedä myös mahdollisia työharjoittelupaikkoja. Piiloduuni-portaalin käyttöä ollaan kevään aikana levittämässä ammatillisten oppilaitosten ja oppimisen kehittämisen toimijoiden pariin. Kevään ja alkukesän aikana myös Virtaamon ja Luotsaamon henkilökunta tulee ottamaan palvelun käyttöön.

Kaupunginhallitus 15.6.2021 § 21

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Joel Linnainmäelle ja 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan sekä kaupunkistrategian ja johdon toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- allekirjoitettu Joel Linnainmäen ja 25 muun valtuutetun aloite kehitysvammaisten työllistämisen tukeminen

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

työ- ja päivätoiminnan päällikkö Tiina Lauhde, p. 050 312 1748, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

työllisyyspalvelujen johtaja Susanna Taipale-Vuorinen, p. 040 044 4883, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)